

BİLATERAL V.CEPHALICA VARYASYONU GÖSTEREN OLGU*

Dr.Süleyman Tetik**, Dr.Aydın Özbek***, Dr.Cem Kopuz***

ÖZET

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Bilim Dalı diseksiyon çalışmalarında, 1 olguda bilateral V.cephalica varyasyonu saptanmıştır. Olgu, kaynak bilgilerinin ışığı altında değerlendirilmiştir.

SUMMARY

A CASE OF BILATERAL CEPHALIC VEIN VARIATION

In dissection studies of the Ondokuz Mayıs University Medical Faculty Anatomy Department, a bilateral cephalic vein variation was observed. The case was discussed in the light of the literature.

Key words : Cephalic vein, variation.
Anahtar kelimeler: V.cephalica, varyasyon.

Üst ekstremitelerin yüzeysel venöz drenajı: V.cephalica, V.basilica, V.mediana cubiti, V.mediana antebrachii, rete venosum dorsale manus ve arcus venosus palmaris süperficialis tarafından sağlanır^{1-4,6,7}.

V.cephalica, rete venosum dorsale manus'un radial bölümünden başlar ve önkolun radial kenarı boyunca yükselir. Regio cubiti anterior'un hemen altında V.mediana cubiti aracılığı ile V.basilica'ya birleşir. Lateralde kola doğru yükselirken N.cutaneus antebrachii lateralis'i çaprazlar. Kolda sulcus bicipitalis lateralis'te ilerleyerek, kolun 1/3 proksimal bölümünde M.pectoralis

* Ondokuz Mayıs Üni. Tıp Fak. Anatomi Bilim Dalı çalışmalarından.

** Ondokuz Mayıs Üni. Tıp Fak. Anatomi Bilim Dalı Yardımcı Doçenti.

*** Ondokuz Mayıs Üni. Tıp Fak. Anatomi Bilim Dalı Araştırma Görevlisi.

major ve M.deltoideus arasında seyredir. Trigonum deltoide-
pectorale içerisinde, M.pectoralis major'un klavikuler başını
arkadan dolaşarak clavipectoral fasyayı deler. A.axillaris'i çap-
razlayarak, V.axillaris'e açılır.

V.basilica, rete venosum dorsale manus'un ulnar bölümünden
başlayarak önkolun ulnar kenar arka yüzünde yükselir. Dirsek
seviyesinin hemen altında ön yüze döner. Oblik olarak kola doğru
yükselirken, V.mediana cubiti ile birleşir. Bu seviyede önünden
ve arkasından N.cutaneus antebrachii medialis geçer. Kolda
sulcus bicipitalis medialis'te ilerlerken, kolun yaklaşık orta bölü-
münde kol fasyasını deler. A.brachialis'in medial kenarında
M.teres major'un alt kısmına yönelir ve bu seviyede V.brachialis'e
açılır.

V.mediana antebrachii, arcus venosus palmaris süperficialis'ten
başlar. Önkolun ön yüzünde yükselerek V.basilica'ya da V.mediana
cubiti'ye açılarak sonlanır.

Normal anatomik yapıları böylece bilinen venöz yapılar arasında
varyasyonlara rastlandığı, kaynak bilgilerinde gözlenmektedir.

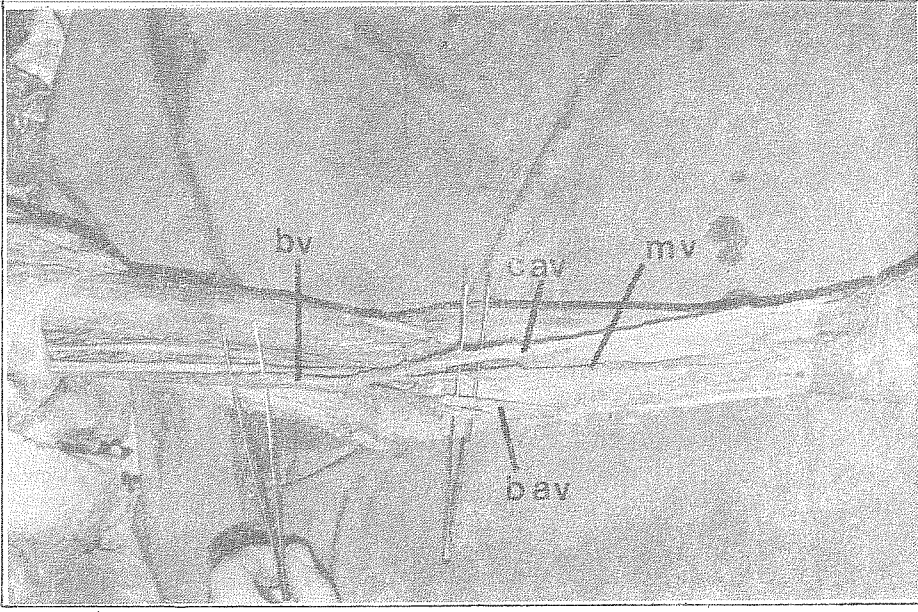
Biz de, üzerinde çalıştığımız bir kadavrada, bilateral V.cephalica
varyasyonu saptadık. Olguyu, kaynak bilgilerinin ışığı altında
değerlendirerek sunmayı amaçladık.

VAKA TAKDİMİ

1989-1990 öğretim yılı Anatomi Bilim Dalı laboratuvarlarında,
üzerinde çalışılan 62 yaşında bir erkek kadavrada, bilateral
V.cephalica varyasyonu saptanmıştır.

Bu olguda, sol kolda V.cephalica'nın brachial parçasının agene-
sisi izlenirken, sağ kolda V.cephalica'nın değişik tarzda seyri
ve sonlanması gözlenmiştir.

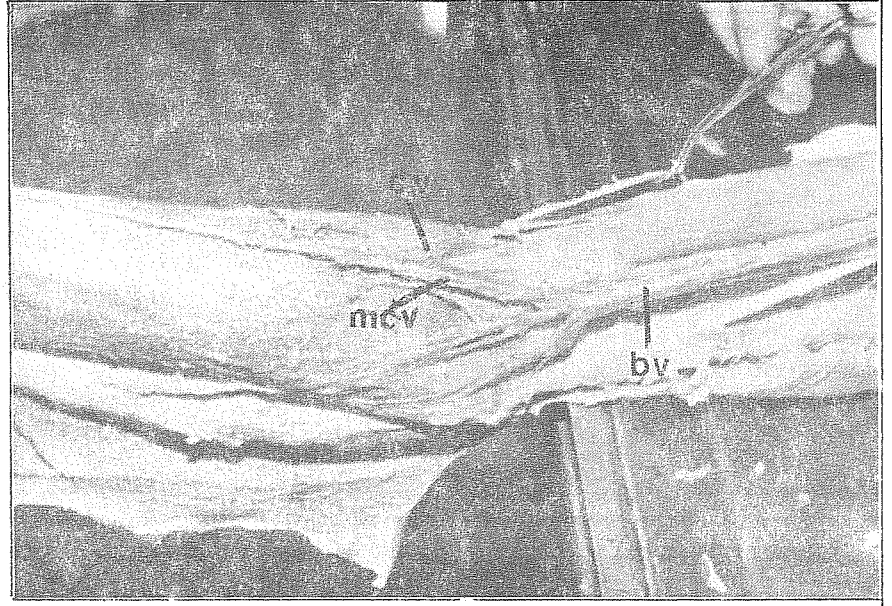
Sol önkolda, V.cephalica'nın önkolun radial bölümünde yukarı
doğru yükseldiği seçilmiş, iki dal halinde başlangıcı izlenen
V.mediana antebrachii'nin fossa cubiti anterior'da V.cephalica'ya
açıldığı gözlenmiştir. V.cephalica'nın önkol parçası takip edildi-
ğinde, epicondylus medialis ve lateralis'i birleştiren transvers
çizginin yaklaşık 4 cm üzerinde, V.basilica'ya açıldığı görülmüş-
tür. Bu seviyeden yukarıda ise, V.cephalica'nın brachial parçası
bulunmamaktadır. V.basilica gözlemlendiğinde, kolda bilinen klasik
formasyona uygun seyir gösterirken saptanmıştır (Resim 1).

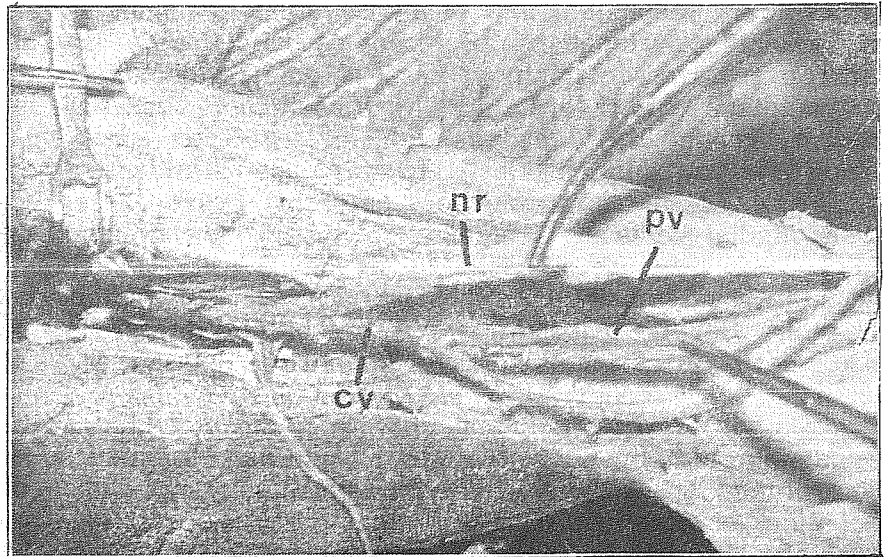
Resim 1. V.cephalica brachial parçasının bulunmadığı sol kol-önkolda yüze-
yel venleri göstermektedir. bv: v.basilica, mv: v.mediana anteb-
rachii, dav:V.basilica anteb-
rachii, cav: v.cephalica anteb-
rachii.

Sağ önkolda V.cephalica'nın, önkolun radial bölümünde yukarı doğru yükseldiği izlenmiştir. Epicondylus medialis ve lateralis'i birleştiren transvers çizginin yaklaşık 3 cm altında V.cephalica'nın, V.mediana cubiti aracılığı ile V.basilica'ya birleştiği saptanmıştır (Resim 2). V.cephalica'nın bu seviyeden sonra yukarı yükselen parçası, bilinen klasik formasyondan farklı seyir göstermektedir. Fossa cubiti anterior seviyesinde yüzeyelleşen derin bir ven, medial ve lateral epikondili birleştiren transvers çizginin yaklaşık 6 cm üzerinde, V.cephalica ile birleşmektedir (Resim3). İlginç olarak, V.cephalica'nın brachial parçasına N.radialis eşlik etmektedir. Her iki yapı, M.triceps brachii'nin lateral başı içerisinde, derin diseksiyonla ortaya konmuştur (Resim 3). Takip edildiklerinde, V.cephalica ve N.radialis humerusun arkasından geçerek, oblik seyirle kolun medial bölümünde tekrar görünür hale gelmektedir. Bu seviyede, V.cephalica ile N.radialis arasında A.profunda brachii'nin yer aldığı gözlenmektedir. Daha sonra V.cephalica N.radialis ve A.profunda brachii'yi çaprazlayarak, V.brachialis ile birleşmektedir (Resim 4).

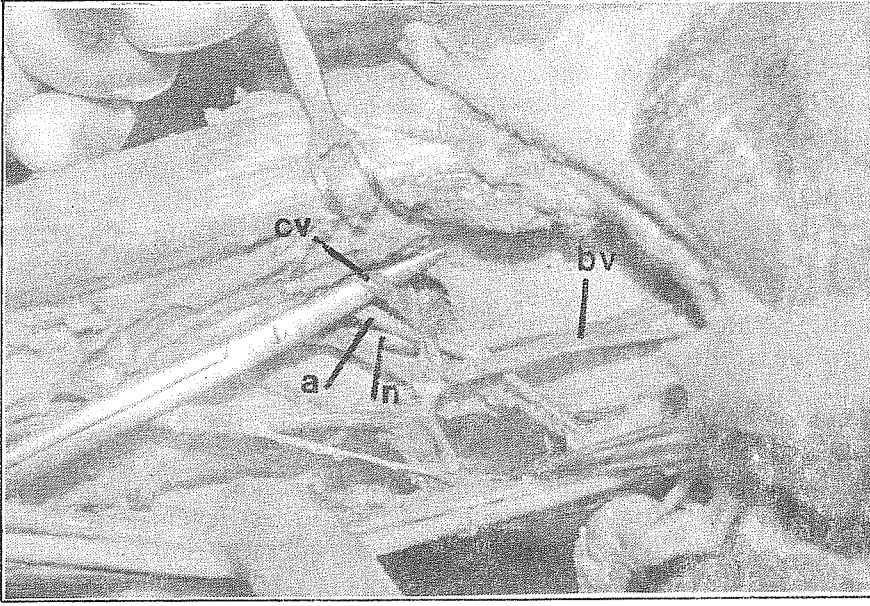
Dikkati çeken bir başka özellik olarak, her iki kolda V.basilica'ların oldukça geniş çapa sahip oldukları gözlenmektedir (Resim 1,2).

Resim 2. Sağ kol-önkol yüzeyel venlerini göstermektedir. **bv:** v.basilica, **cv:** v.cephalica, **mcv:** v.mediana cubiti.

Resim 3. Sağ kolda derin diseksiyonla ven ve sinir yapılarını göstermektedir. **Cv:** v.cephalica, **nr:** n.radialis, **pv:** perforan-derin ven.

Resim 4. Sağ kolda vena cephalica terminasyonunu göstermektedir.
a: a.profunda brachii, bv: v.brachialis, cv: v.cephalica,
n: n.radialis.

TARTIŞMA

Kaynak bilgilerinde, üst ekstremitte venlerinin değişik varyasyonlar gösterdiği izlenmektedir¹⁻⁷.

Önkolun yüzeysel venlerinin çoğu bulunmayabilir. Fakat genel olarak, cephalic ven bulunmaz. Bazan bu venin, küçük olabileceği veya hiç bulunmayabileceği, yanısıra diğer ekstremitelerde normalden daha geniş olabileceği bildirilmektedir^{1,5}.

Olgumuzun her iki kolunda cephalic venin antebrachial parçalarının varlığı gözlenmektedir (Resim 1, 2). Sağ kolda, değişik seyirle V.cephalica'nın brachial (proksimal) parçasının varlığı seçilirken (Resim 2, 3), sol kolda V.cephalica'nın brachial parçası bulunmamaktadır (Resim 1).

Kaynak bilgilerinde bazı olgularda, V.cephalica'nın V.basilica ile anastomoz yapmadan doğrudan yukarı, kola doğru uzanabileceği belirtilmektedir⁵.

Olgumuzun sağ kolunda, V.cephalica, V.mediana cubiti aracılığı

ile V.basilica'ya birleşmektedir.

Yine bazı olgularda, aksesuar sefalik ven varlığından söz edilmektedir⁷. Böyle bir durumda aksesuar cephalic ven, önkolun arkasında yer alan küçük bir venöz pleksustan ya da rete venosum dorsale manus'un ulnar tarafından doğarken izlenir. Altında ve üstündeki cephalic vene katılır. Aksesuar sefalik venin bileğe yakın seviyelerde V.cephalica'dan ayrıldığı olgular da bildirilmektedir. Böyle bir durumda aksesuar sefalik ven, yukarıda tekrar V.cephalica ile birleşir. Ayrıca büyük bir oblik dalın kolun arka bölgesinde V.cephalica ile V.basilica'yı birleştirebileceğinden söz edilmektedir⁷.

Olgumuzda aksesuar sefalik vene iki kolda da rastlanmamıştır.

V.mediana cubiti'nin geniş olarak izlendiği olgularda, kanın büyük bölümü ya da tümü, V.cephalica'dan V.basilica'ya taşınır. Bu durumda, V.cephalica'nın proksimal (brachial) bölümü ya daha küçüktür⁷, ya da hiç bulunmaz^{4,7}.

Olgumuzda, sol kolda V.mediana cubiti ve V.cephalica'nın proksimal parçası bulunmamaktadır. Sağ kolda ise V.cephalica, V.mediana cubiti aracılığı ile V.basilica'ya birleştikten sonra, daha küçük çaplı olarak kolun lateral bölümünde seyretmektedir.

V.cephalica'nın terminasyonunda bazan varyasyon olabileceği bildirilmektedir. V.cephalica, Clavicula'nın önünden yükselen daha küçük bir ven aracılığı ile V.jugularis externa'ya bağlanabilir. Ya da doğrudan V.jugularis externa'da sonlanabilir^{1,2,7}.

Olgumuzda, sağ kolda değişik seyirle izlediğimiz V.cephalica, V.brachialis'e açılırken izlenmektedir (Resim 3).

Sonuç olarak; olgumuzda saptadığımız bilateral V.cephalica varyasyonu kaynak bilgileri ile karşılaştırılmıştır. V.cephalica'nın brachial parçasının sol kolda bulunmadığı, sağ kolda ise değişik seyirle V.brachialis'e açıldığı gözlenmiştir. İlginç olarak her iki kolda V.basilica'nın oldukça geniş çaplı olduğu saptanmış ve bu durumda yüzeysel venöz drenaj yükünün, ağırlıkla V.basilica üzerine binmiş olabileceği kanısına varılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Brash JC. **Text-Book of Anatomy**. Ninth Edition. Oxford University Press. London, Newyork, Toronto, 1352-1353, 1950.
2. Clemente CD. **Anatomy of the human body by Henry Gray**. Thirtieth American Edition. Lea Febiger Philadelphia. 225, 1985.
3. Kuran O. **Sistematik Anatomi**. Filiz Kitabevi, Beyazıt, İstanbul, 331-332, 1983.
4. Odar İV. **Anatomi Ders Kitabı**. Cilt II, 12.Baskı, 469, 1985.
5. Platzer W. **Atlas of Topografical Anatomy**. Stuttgart-Newyork, 136-137, 1985.
6. Ulutaş İ. **Anatomi Ders Kitabı**. Dolaşım Sistemi ve İç Salgı Bezlerinin Anatomisi. 4. Baskı, İzmir, 175-176, 1984.
7. Williams LP, Warwick R. **Gray's Anatomy** Thirtysixth Edition. Edinburg-London and Newyork, 752-753, 1980.

